

2. Круглий стіл «Стратегія національної безпеки України в умовах радикальних змін внутрішнього і зовнішнього безпекового середовища» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1726>

УДК 347:656.7.072(043.2)

Скрипка Г. М., юридичний консультант,
ГО «Альянс Української Єдності», м. Київ

ПРАВИЛА ПОВІТРЯНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ТА ІНВАЛІДІВ

Конституція України закріпила пріоритет прав людини і громадянина в діяльності держави. Шлях євроінтеграції, який в нелегкій боротьбі обрала Україна, передбачає, що стандарти Європейського співтовариства мають ставати невід'ємними ознаками щоденного життя і діяльності в Україні. В даному аспекті законодавством України були створені правила перевезення пасажирів повітряним транспортом, в тому числі осіб, що мають певні фізичні обмеження чи є інвалідами. Зокрема визначено зміст поняття «пасажир з обмеженими фізичними можливостями або інвалід», а також регламентовано його правова та обов'язки під час здійснення повітряних перевезень.

Згідно Повітряного Кодексу України (далі – ПКУ) пасажир з обмеженими фізичними можливостями або інвалід – це пасажир, рухливість якого під час використання транспортного засобу є обмеженою внаслідок фізичної (сенсорної або опорно-рухової, постійної або тимчасової) чи розумової недієздатності або з будь-якої іншої причини, зокрема через похилий вік, стан якого потребує відповідної уваги та пристосування до його особливих потреб під час обслуговування пасажирів [1].

Відповідно до Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу, авіапідприємства повинні застосовувати стандартні процедури, пов'язані з перевезенням хворих пасажирів/інвалідів. Однак, вони повинні відмовитися перевозити або продовжувати перевезення осіб, перевезення, яких внаслідок їхнього фізичного стану або стану здоров'я на підставі встановлених фактів медичного або іншого огляду і т.д., може мати загрозу для безпеки інших пасажирів, їх майна, для літака або екіпажу [2].

Хворі пасажири/інваліди не приймаються до перевезення доти, поки все обслуговування не буде погоджене і підтверджене

бронювання. Під час реєстрації спеціальний код (SP) на польотному купоні повинний звернути на себе увагу перевізника, який зобов'язаний перевірити чи все готово для надання допомоги та перевезення хворого пасажира/інваліда [3, с. 81-82].

За загальними правилами перевезення пасажирів та багажу, пасажир, з обмеженими фізичними можливостями здійснює авіаперельот згідно таких правил:

- пасажир зобов'язаний самостійно до здійснення подорожі визначитися з можливістю використовувати повітряний транспорт, урахувавши стан свого здоров'я;

- перевізник не відповідає за погіршення стану здоров'я пасажира або інші наслідки, які можуть статися з пасажиром під час посадки у літак;

- пасажир, фізичний стан якого викликає у перевізника занепокоєння (тяжкохворі, хворі на ношах та інші), допускається до повітряного перевезення у разі пред'явлення відповідної довідки закладу охорони здоров'я про те, що йому непротипоказано перевезення повітряним транспортом;

- перевезення тяжкохворих і хворих на ношах може здійснюватися тільки у супроводі особи, яка буде забезпечувати догляд за хворим під час польоту; У тих випадках, коли хворий не може бути пересаджений з нош на крісло, можливість його перевезення визначається заздалегідь за узгодженням між перевізником та особою, яка супроводжує хворого; Перевізник має право відмовити в перевезенні хворого на ношах у разі відсутності на повітряному судні умов;

- запит про необхідність надання допомоги під час транспортування хворого повинен надсилатися перевізнику: для хворого, який перевозиться на ношах, - не пізніше ніж за 72 години до відправлення рейсу;

- незрячих та глухих пасажирів, яких супроводжує собака-поводир, розміщують на місцях, де є достатньо простору для собаки, неподалік від запасного виходу;

- пасажири з обмеженими фізичними можливостями розташовуються неподалік від запасного виходу і таким чином, щоб не перешкоджати швидкій евакуації пасажирів з повітряного судна;

- керівництво аеропортів повинно вживати заходів для того, щоб інваліди та особи з обмеженими фізичними можливостями мали змогу: повідомляти про своє прибуття в аеропорт та звертатися за допомогою у визначених пунктах у межах та поза межами будівель терміналу аеропорту; пересуватися з визначеного пункту до стійки реєстрації; здавати та реєструвати багаж; пересуватися від стійки

реєстрації до літака з проходженням еміграційних, митних та інших процедур; сідати на борт літака за допомогою ліфтів, інвалідних колясок або іншої необхідної підтримки; пересуватися від дверей літака до свого місця; зберігати та діставати багаж у салоні літака; пересуватися від свого місця до дверей літака; висаджуватися за допомогою ліфтів, інвалідних колясок або іншої необхідної підтримки; пересуватися від літака до зали видачі багажу та отримувати багаж з проходженням імміграційних та митних процедур; пересуватися від зали отримання багажу до визначеного пункту контролю; пересуватися до стикувального рейсу в разі трансферу з отриманням допомоги в повітрі та на землі, а також за потреби у межах та між терміналами аеропорту; пересуватися в разі потреби до туалету; отримувати необхідну для здійснення перельотів інформацію у прийнятних форматах; здійснювати тимчасову заміну на аналогічній основі пошкоджених або загублених пересувних засобів;

- якщо інваліду або особі з обмеженими фізичними можливостями допомагає особа, яка її супроводжує, то такій особі на її прохання має бути дозволено надавати необхідну допомогу в аеропорту та під час посадки та висадки з повітряного судна [2].

Необхідно зауважити, що інваліди, діти-інваліди та особи, які супроводжують інвалідів першої групи або дітей-інвалідів (не більше однієї людини, яка супроводжує інваліда або дитину-інваліда), мають право на 50% знижку вартості проїзду на внутрішніх лініях повітряного транспорту в період з 1 жовтня по 15 травня [4]. Детальне визначення пільг та порядку їх надання згідно законодавства України зазначені на офіційному сайті Державної авіаційної служби України.

На прикладі даної категорії осіб, зрозуміло, що спеціальні умови їх перевезення зазначені в нормативно-правових актах. Законодавець намагається забезпечити максимально комфортні умови пасажиром, які особливо цього потребують при перевезенні, одночасно забезпечуючи безпеку пасажирів та надання інших послуг.

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>

2. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: Наказ Міністерства інфраструктури від 30 листопада 2012 р. № 735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z2219-12>

3. Марінцева К.В. Авіаційні пасажирські перевезення: курс лекцій / К.В. Марінцева. – К.: НАУ, 2007. – С. 81-82.

4. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/875-12>

УДК 347.85(477): 341.229

Шевчук В. В., ст. викладач,
Одеський державний університет внутрішніх справ, м. Одеса

НАЦІОНАЛЬНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ КОСМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасний розвиток космічної діяльності є показником рівня науково-технічного потенціалу держави. Слід зауважити, що обсяг та зміст правового регулювання космічної діяльності у країнах світу є різним. Більшість країн світу, мають тільки окремі акти про ратифікацію основоположних міжнародних договорів з космосу, які і повинні закласти підґрунття для розвитку національного космічного законодавства. І лише окремі країни створили розгалудженні системи космічного законодавства (США, Велика Британія, Франція) або прийняли спеціальні акти, що встановлюють основні правила національної космічної діяльності (Швеція Закон «Про космічну діяльність» (1982: 963) та Декрет про космічну діяльність (1982:1069) Швеції,) чи регулюють лише деякі аспекти космічної діяльності.

Так, у Німеччині Законом «Про безпеку даних, що отримуються із супутників», регулюється лише єдиний аспект космічної діяльності, а саме забезпечення безпеки в процесі поширення даних дистанційного зондування Землі; у Іспанії Королівським указом № 278/1995 було законодавчо закріплено створення національного реєстру космічних об'єктів. А от у Італії національним космічним законодавством охоплені регулюванням лише два аспекти космічної діяльності: відшкодування шкоди, спричиненої космічними об'єктами (Закон від 25.01.1983 р.) та реєстрація космічних об'єктів (Закон від 12.07.2005 р.) [1].

Україна, будучи однією з космічних держав, також проводить правотворчу роботу щодо створення національного космічного законодавства.

Одним із перших кроків до регулювання питань космічної діяльності України став Указ Президента «Про створення